

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K\(176\).89](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K(176).89)
УДК 378.0 14.3

Рибалко Л.М.,
<https://orcid.org/0000-0001-6092-9442>
декан факультету фізичної культури та спорту,
доктор педагогічних наук, професор,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава

НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) в умовах воєнного стану є актуальною проблемою сьогодення. Незважаючи на велику кількість праць, присвячених дослідженню різних аспектів підготовки майбутніх фахівців, варто констатувати, що дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану, потребує особливої уваги науковців і практиків. **Мета роботи:** розкрити особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану, виокремити основні напрями модернізації освітнього процесу. У статті розкрито понятійний апарат досліджуваної теми, структуру та зміст професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту, виокремлено та схарактеризовано напрями її модернізації. Встановлено, що процес підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану потребує не лише оновлення, а й модернізації. Схарактеризовано напрями модернізації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури: проведення ефективної профорієнтаційної роботи; оновлення навчально-методичної літератури з навчальних дисциплін для здобувачів вищої освіти з спеціальності 017 Фізична культура і спорт; упровадження у освітній процес інноваційних форм та методів навчання.

Дослідженням доведено, що сучасні вимоги до фахівців з фізичної культури та спорту суттєво відрізняються від тих, що існували кілька років тому. Навчальні плани як і робочі програми з навчальних дисциплін потребують оновлення в аспекті посилення уваги до сучасних оздоровчих системам і здоров'язберезувальних технологій, різноманітних інноваційних форм рухової активності, зокрема національно-патріотичних видів спорту та народних ігор серед студентської молоді.

Ключові слова: модернізація, професійна підготовка, фізична культура, спорт, майбутні фахівці, фахівці з фізичної культури та спорту, професійна освіта.

Rybalko Lina. Directions of modernization of professional training of future specialists in physical culture and sports in conditions of martial law. *The professional training of future specialists in physical education and sports in institutions of higher education (hereinafter referred to as higher education institutions) in the conditions of martial law is an urgent problem today. Despite the large number of works devoted to the study of various aspects of the training of future specialists, it is worth stating that the study of the professional training of future specialists in physical culture and sports in the conditions of martial law requires special attention of scientists and practitioners.*

The purpose of the work: revealing the peculiarities of the professional training of future specialists in physical culture and sports in the conditions of martial law, highlighting the main directions of modernization of this process.

Research has proven that modern requirements for physical culture and sports specialists are significantly different from those that existed a few years ago. Curricula as well as work programs for educational disciplines need to be updated in the aspect of increased attention to modern health systems, various innovative forms of physical activity, in particular, national-patriotic sports and folk games among schoolchildren and students.

The article reveals the conceptual apparatus of the researched topic, the structure and content of the professional training of future specialists in physical culture and sports, identifies and characterizes the directions of its modernization. It has been established that the process of training future specialists in physical culture and sports under martial law needs not only renewal, but also modernization. The areas of modernization of the professional training of future teachers of physical education are highlighted and characterized: conducting effective career orientation work; update of educational and methodical literature on educational disciplines for higher education applicants in specialty 017 Physical culture and sport; introduction of innovative forms and methods of education into the educational process.

Key words: modernization, professional training, physical culture, sports, future specialists, specialists in physical culture and sports, professional education.

Вступ. Концептуальною ідеєю системи сучасної вищої освіти є підготовка майбутнього фахівця-професіонала відповідного рівня і профілю, конкурентоспроможного на ринку праці, компетентного, здатного до ефективної роботи зі спеціальності на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного зростання, соціальної і професійної мобільності. Попри війну ЗВО мають забезпечувати якісну підготовку майбутніх фахівців, оновлюючи чи адаптуючи освітній процес під сьогодення та до рівня суспільного розвитку. Саме тому професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) в умовах воєнного стану є нині актуальною проблемою.

Не менш доцільним є питання модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту. Від фахової компетентності майбутніх фахівців залежить ментальне здоров'я підростаючого покоління, гармонійний фізичний розвиток учнівської та студентської молоді, формування в них здорового способу життя та розвиток спорту. Саме якісно підготовлені майбутні фахівці потрібні галузі фізичної культури і спорту, які зможуть не тільки самореалізуватися як особистість та професіонал, а й розкрити особистісний потенціал людини в аспекті розвитку фізичних якостей та фізичної підготовки. Як відзначав Президент України Володимир Зеленський під час онлайн-зустрічі з студентами-спортсменами Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» з нагоди Дня фізичної культури та спорту (9.09.2024 року) – ми маємо бути фізично підготовленими, щоб дати відсіч ворогу.

Сучасні вимоги суспільства та ринок праці значно відрізняються від тих, які існували кілька років тому. Наразі попит ринку праці спрямований на спеціалістів з вищою освітою, які можуть швидко адаптуватися до різних умов й ефективно вирішувати професійні завдання. Очевидно, що підготовка таких фахівців повинна базуватися на перегляді освітніх програм, навчальних планів і робочих програм навчальних дисциплін, щоб вони практично орієнтованими і відповідали сучасним вимогам ринку праці та суспільства в цілому.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти досліджували: А. Абдуллаєв, Н. Белікова, В. Головайчук, П. Джуринський, Г. Долінін, Є. Захаріна, С. Карасєвич, О. Ківерник, К. Мазур, О. Отравенко, Т. Палагнюк, І. Ребар, Н. Степанченко, Л.Сущенко, О. Тимошенко. Так, А. Абдуллаєв та І. Ребар [1] розкрито особливості професійної підготовки фахівців фізичної культури і спорту в сучасних умовах; О. Отравенко [12] акцентувала увагу на інноваційних методах навчання як основі якісної професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури; Л. Котенджи [11], досліджуючи проблему професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури, науково обґрунтовує ефективність застосування методологічних підходів до навчання; Н. Степанченко [18] розглядає професійну підготовку майбутніх учителів фізичного виховання крізь призму цілісної системи професійно-педагогічної освіти (передбачає органічну єдність духовного, фізичного та морального виховання, мети, завдань, змісту, організаційних форм, методів, засобів, технологій, діагностичних завдань, етапів, критеріїв, результатів навчання тощо); В. Царук [20] звертає увагу на важливість оптимізації професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури у ЗВО.

Мета статті полягає в розкритті особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану.

Основним поняттям дослідження є «професійна підготовка майбутнього фахівця». Розглянемо трактування цієї дефініції вітчизняними науковцями.

Так, А. Абдураман, М. Купреєнко, М. Непша вважають, що професійна підготовка майбутнього фахівця – це всебічна, цілеспрямована організація життєдіяльності студента протягом усіх років навчання, яка програмно забезпечує його готовність до професійної діяльності [2, с. 39]. Учені трактують дефініцію «професійна готовність майбутнього педагога з фізичної культури» як інтегративне особистісне утворення, яке проявляється на суб'єктивному рівні як складна система, що інтегрує в собі мотиваційний, когнітивний і діяльнісний компоненти [2, с. 40].

Аналіз науковцями (Атаманюк С., Рибалко Л., Ейвас Л.) трактувань поняття «професійна підготовка майбутнього фахівця» дозволив виділити компоненти процесу професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної культури у ЗВО, а саме: цільовий (цілі та завдання процесу професійної підготовки); змістовий (зміст освіти, що підлягає засвоєнню студентами); технологічний (діяльність студентів і викладачів, включаючи рефлексивну складову); результативний (особистість студента – випускника вузу: передбачуваний результат).

Деякими науковцями (Сліпецький В.П.) доведено необхідність виділення структури змісту професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури: теоретична, методична, практична, рефлексивна [17, с. 379]. Теоретична підготовка студентів забезпечує оволодіння теоретичними знаннями з професії – основами наук, що застосовуються в даній професії; поняттями і категоріями професійної спрямованості. Методична підготовка являє собою вивчення студентами методів, методик і технологій оволодіння обраною професією, професійно-педагогічними вміннями і навичками, необхідними майбутньому вчителю для організації та проведення різноманітної роботи з фізичної культури. Практична підготовка – це вузівський етап оволодіння професією, так як в цей період відбувається первісне (пробне) використання придбаних професійно-педагогічних знань, умінь, навичок з різних видів педагогічної практики. Рефлексивна підготовка забезпечує формування у майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту цілісного уявлення про правильність обраної професії, про відповідність власних особистісних якостей, необхідних професійним якостям, усвідомлення тих труднощів, з якими можна зіткнутися в процесі підготовки до професійної діяльності.

На основі узагальнення наукової літератури [3; 7; 11; 15; 16; 20] виділяємо групи педагогічних умінь майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту, які формуються під час їх професійної підготовки:

- 1) організаційні – уміння організувати різні види фізкультурно-спортивної діяльності;
- 2) проєктувальні – вміння планувати і проводити різні види фізкультурно-спортивних виховних справ;
- 3) прогностичні – вміння прогнозувати результати спортивної роботи;
- 4) конструктивні – вміння відбирати, аналізувати, синтезувати матеріал за фахом;
- 5) комунікативні – вміння встановлювати педагогічно доцільні відносини, знаходити контакт, спільну мову і правильний тон спілкування з різними людьми;
- 6) рефлексивні – вміння рефлексивного аналізу своєї професійної діяльності.

Отже, основну роль у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту відіграє формування фахових компетентностей, що дозволяє глибоко осмислювати завдання фізичного виховання, послідовно вирішувати складні навчально-виховні ситуації, що виникають, прогнозувати й моделювати фізкультурно-оздоровчу та спортивно-масову роботу [6, с. 63].

Головним завданням ЗВО, який готує майбутніх фахівців, стає формування суб'єкта професійної діяльності, здатного підвищити свій фізичний потенціал, засвоїти знання з організації власної фізичної активності та суспільної фізкультурної практики [13, с. 111].

На основі аналізу наукової літератури процес професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту у ЗВО розглядаємо, в першу чергу, як становлення його як особистості, розвиток у неї професійної і загальної педагогічної культури, формування фахових компетентностей, що є передумовою ефективної професійної діяльності у майбутньому.

Про професійну готовність фахівця свідчить цілісність його особистості, спрямованість, свідомість, професійна позиція, імідж, рівень оволодіння професійно-педагогічними вміннями [23, с. 228].

В останні роки змінилися пріоритети й ціннісні орієнтації сучасної молоді, що вимагає модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичної культури та спорту. Після закінчення ЗВО вони повинні добре розбиратися не лише у традиційних видах фізичної культури та спорту (футбол, волейбол, легка атлетика, гімнастика, плавання та ін.), а й у різних оздоровчих системах (хатха-йога, цигун та ін.), розумітися на нетрадиційних формах рухової активності (степ-аеробіка, боді-комбат, боді-памп, фітбол-гімнастика, стретчинг, джампінг, слайд-аеробіка, канго-джампа, фрістайл, віндсерфінг тощо), національних видах спорту і народних ігор (бойовий гопак, хортинг, ковівки тощо).

Досвід педагогічної роботи та аналіз наукової літератури дозволили виокремити напрями модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту:

I. Проведення профорієнтаційної роботи та відбір обдарованої молоді серед учнів закладів загальної середньої освіти для вступу до ЗВО; удосконалення змісту професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту, зокрема оновлення змісту дисциплін професійної підготовки на трьох рівнях: ціннісному (впровадження аксеологічних ресурсів різних наук у зміст психолого-педагогічних дисциплін), змістовому (структурування змісту дисциплін на основі компетентнісного підходу), технологічному (пріоритетність в опануванні інноваційними педагогічними та інформаційно-комунікаційними технологіями); організації освітнього процесу, що передбачає психолого-педагогічну підтримку індивідуальної траєкторії засвоєння студентами змісту педагогічної освіти, наставництво у вищій школі, сприяння духовному і загальному розвитку студентів; впровадження технологій в освіті, з використанням сучасних технічних засобів навчання і самонавчання; обґрунтування системи педагогічної практики з урахуванням суспільних вимог до професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту [16, с. 300].

II. Оновлення навчальних програм з методичних дисциплін; структурування змісту дисциплін професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту; удосконалення організації оволодіння студентами методичних знань та вмінь у навчальному процесі ЗВО та у процесі педагогічної практики [15, с. 489].

III. Впровадження у навчальний процес інноваційних форм та методів навчання, які дозволяють використовувати нові технології викладання, а саме: контекстне, дистанційне, ігрове, проблемне, модульне навчання, повне засвоєння знань. Це зв'язано з тим, що у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури та спорту до теперішнього часу залишаються усталеними як підходи до навчання (лекції та тренувальні, лабораторні заняття в межах унормованого, тобто формального освітнього процесу), так і зміст професійної підготовки, який орієнтується на опанування класичних видів рухової активності і традиційних видів спорту (гімнастика, футбол, плавання тощо) [23].

IV. Реабілітація в освітньому процесі акмеологічного підходу до навчання. О. Шквир вважає, що акмеологію передусім слід розуміти як науку про досягнення професіоналізму [21, с. 39]. Однак акмеологія досліджує людину як на ступенях довузівської підготовки, вибору майбутньої професії, так і під час навчання в ЗВО від предмета до предмета, від курсу до курсу, від рівня фахової передвищої освіти до рівня вищої освіти.

Висновки. Аналіз літератури показав, що модернізація професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту – складний, багатогранний процес, який характеризується рівнем готовності педагога до творчої професійної діяльності, нестандартному виконанню професійних функцій на основі сформованості ціннісних орієнтацій, установки на креативність дій у рішенні педагогічних проблем, професійної компетентності, потреби в постійному самовдосконаленні й самореалізації в педагогічній сфері діяльності. Основними напрямками модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту є: проведення профорієнтаційної роботи та відбір обдарованої молоді серед учнів закладів загальної середньої освіти для вступу до ЗВО на педагогічні спеціальності; оновлення навчальних програм з теоретичних методичних дисциплін; впровадження у навчальний процес інноваційних форм та методів навчання; реалізація в освітньому процесі акмеологічного підходу до навчання.

Література

- 1.Абдуллаєв А.К., Ребар І.В. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в сучасних умовах. *Інноваційна педагогіка*, 2019. № 1(10). С. 67-70.
- 2.Абдураман А.Ш., Купрєєнко М.В., Непша О.В. Сутність професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури. *Актуальні наукові дослідження в сучасному світі*. Журнал. Переяслав-Хмельницький, 2019. № 1 (45). Ч 4. С. 39-43.
- 3.Атаманюк С. Теорія і практика підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання інноваційних видів рухової активності у професійній діяльності. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2021. № 9 (2). С. 6-14.
- 4.Гулько Т.Ю., Рибалко Л.М. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану в Україні. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*, 2023. Вип. 2(10). С. 20-27.
- 5.Гулько Т.Ю., Косяк О.В. Професіоналізація майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту на засадах синергетичного підходу. *Вісник науки та освіти*, 2023. № 11(17) 2023. С. 651-662.
- 6.Гулько Т.Ю. Формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту. *Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. онлайн-

конференції (12-13 жовтня 2023 року в режимі онлайн) / за заг. ред. Баженкова Є. В. К. : ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», 2023. С. 62-64.

7. Долінін Г.С. Професійна культура вчителя фізичної культури як особистісний і соціальний феномен. *Наукові інновації та передові технології. Серія : «Державне управління», «Право», «Економіка», «Психологія», «Педагогіка»*. 2023. № 3 (17). С. 323-330.

8. Ейвас Л.Ф., Пильнік Р.О. Педагогічний професіоналізм: сутність і базові його характеристики. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Випуск 57. Том 1. С. 16-21.

9. Євтух М.Б., Скорик Т.В. Акмеологічний підхід до становлення професійної успішності майбутнього вчителя. *Вісник національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка». Серія: педагогічні науки*. Чернігів, 2020. № 7 (163). С. 8-13.

10. Коновальська Л.О., Кушнірюк С.Г. Основні напрямки модернізації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в контексті світових тенденцій розвитку вищої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2019. № 3 (110). С. 279-281.

11. Котенджи Л.В., Дека І.П., Бойченко С.В. Модернізація процесу підготовки викладачів фізичного виховання у вищих навчальних закладах України: стандарти, інноваційні моделі. *Академічні візії*. 2023. Випуск 17. С. 110-119.

12. Отравенко О. Інноваційні методи навчання як основа якісної професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2019. Спецвипуск «Нові педагогічні підходи в Steam освіти». С. 222-230.

13. Палагнюк Т.В., Ківерник О.В., Головачук В.В. Сучасні проблеми процесу підготовки фахівців галузі фізичного виховання та спорту. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Випуск 44, т. 3. С. 110-113.

14. Плачинда Т.С., Гулько Т.Ю. Наукова складова професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Серія: Педагогічні науки. Випуск 64. 2023. С. 152-158.

15. Рибалко Л.М. Світовий досвід фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Фізична культура і спорт : *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. пр. / За ред. О.В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. Вип. 3К(110)19. С. 487-491.

16. Рибалко Л.М., Оніщук Л.М. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до самостійної організації навчально-тренувального процесу. *Моделювання компетентнісної професійної освіти в контексті євроінтеграції: монографія [Електронне видання] / кол. авт; за заг. ред. проф. Н.П. Волкової*. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. С. 276-309.

17. Сліпецький В.П. Сучасні вимоги і шляхи удосконалення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури. *Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості [Електронне видання]: збірник статей за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Слов'янськ, Україна, 21-22 березня 2019 р.)*. Гол. ред. В. М. Пристинський. Слов'янськ, 2019. С. 378-385.

18. Степанченко Н.І. Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах: автореф. дис. доктора пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Вінниця, 2017. 42 с.

19. Хомич Л.О. Пріоритети у професіональному розвитку вчителя нової української школи. *Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу : збірник матеріалів міжнародного форуму*. За заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2023. С. 383-385.

20. Царук В.П. Готовність майбутніх учителів фізичної культури до виховання здорового способу життя молодших школярів у процесі інноваційної педагогічної діяльності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. пр. / За ред. О.В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. Вип. 5 (113). С. 173-176.

21. Шквир О., Казакова Н. Акмеологічний підхід до ступеневої підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Молодь і ринок*. 2021. №2 (188). С. 38-42.

22. Rybalko L., Onishchuk L., Hulko T., Yopa T., Zhali R., Ostapov A., Horhol V. Preparation of future specialists in physical culture and sports with an aim of preserving and restoring physical and mental health of individuals. *Acta Balneol*, 2023. VOL. LXV, 6(178). 401-405.

23. Rybalko L., Yopa T., Hulko T. Education of students based on the principles of sustainable development education. *Modern approaches to ensuring sustainable development: Collective monograph*. Edited by Valentyna Smachylo and Oleksandr Nestorenko, The University of Technology in Katowice Press, 2023. 220-229.

24. Samodryn A., Rybalko L., Lavrentieva O., Zukow W., Sarılgan Ali E. The region as an object of projecting of neospheric existence in the depth of anthroposphere [Electronic resource]. Second International Conference on Sustainable Futures: *Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2021)*. Kryvyi Rih, Ukraine, May 19-21, 2021 / E3S Web of Conferences, 2021. Volume 280.

References

1. Abdullayev A.K., Rebar I.V. (2019). Osoblyvosti profesiyanoi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv fizychnoyi kul'tury i sportu v suchasnykh umovakh. *Innovatsiyna pedahohika*. 1(10). 67-70 (In Ukraine).

2. Abduraman A.S., Kupryeyenko M.V., Nepsha O.V. (2019) Sutnist profesiyanoi pidhotovky maybutnikh vchyteliv fizychnoyi kul'tury. *Aktual'nye nauchnye yssledovanyya v sovremennom myre. Zhurnal. Pereyaslav-Khmel'nytsky*. 1 (45). 4. 39-43 (In Ukraine).

3. Atamanyuk S. (2021). Teoriya i praktyka pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv fizychnoyi kul'tury i sportu do vykorystannya innovatsiynykh vydiv rukhovoyi aktyvnosti u profesiyniy diyal'nosti. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*. 9(2). 6-14 (In Ukraine).
4. Hulko T.Y., Rybalko L.M. (2023). Profesiyna pidhotovka maybutnikh fakhivtsiv fizychnoyi kul'tury ta sportu v umovakh voyennoho stanu v Ukrayini. *Psykholoho-pedahohichni problemy suchasnoyi shkoly*. 2(10). 20-27.
5. Hulko T.Y., Kosyak O.V. (2023). Profesionalizatsiya maybutnikh fakhivtsiv z fizychnoyi kul'tury ta sportu na zasadakh synerhetychnoho pidkhodu. *Visnyk nauky ta osvity*. 11(17). 651-662 (In Ukraine).
6. Hulko T.Y. (2023). Formuvannya profesiynykh kompetentnostey u maybutnikh fakhivtsiv fizychnoyi kul'tury ta sportu. *Shlyakhy udoskonalennya profesiynykh kompetentnostey fakhivtsiv v umovakh s'ohodennya: materialy III Mizhnar. nauk.-prakt. onlayn-konferentsiyi (12-13 zhovtnya 2023 roku v rezhymy onlayn) / za zah. red. Bazhenkova YE. V. K. : DNU «Instytut modernizatsiyi zmistu osvity»*. 62-64 (In Ukraine).
7. Dolinin H.S. (2023). Profesiyna kul'tura vchytelya fizychnoyi kul'tury yak osobystisnyy i sotsial'nyy fenomen. *Naukovi innovatsiyi ta peredovi tekhnolohiyi. Seriyi : «Derzhavne upravlinnya», «Pravo», «Ekonomika», «Psykholohiya», «Pedahohika»*. 3 (17). 323-330 (In Ukraine).
8. Eyvas L.F., Pyl'nik R.O. (2023). Pedahohichnyy profesionalizm: sutnist' i bazovi yoho kharakterystyky. *Innovatsiyna pedahohika. Vypusk 57. 1*. 16-21 (In Ukraine).
9. Yevtukh M.B., Skoryk T.V. (2020). Akmeolohichnyy pidkhid do stanovlennya profesiynoyi uspishnosti maybutn'oho vchytelya. *Visnyk natsional'noho universytetu «Chernihiv's'kyi kolehium» imeni T. H. Shevchenka»*. Seriya: pedahohichni nauky. *Chernihiv*. 7(163). 8-13 (In Ukraine).
10. Konoval's'ka L.O., Kushniryuk S.H. (2019). Osnovni napryamky modernizatsiyi profesiynoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury v konteksti svitovykh tendentsiy rozvytku vyshchoyi osvity. *Naukovyy chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova*. 3(110). 279-281 (In Ukraine).
11. Kotendzhy L.V., Deka I.P., Boychenko S.V. (2023). Modernizatsiya protsesu pidhotovky vykladachiv fizychnoho vykhovannya u vyshchykh navchal'nykh zakladakh Ukrayiny: standarty, innovatsiyni modeli. *Akademichni viziyyi*. 17. 110-119 (In Ukraine).
12. Otravenko O. (2019). Innovatsiyni metody navchannya yak osnova yakisnoyi profesiynoyi pidhotovky maybutn'oho vchytelya fizychnoyi kul'tury. *Vidkryte osvityne e-seredovyshe suchasnoho universytetu. Spetsvypusk «Novi pedahohichni pidkhody v Steam osvity*. 222-230 (In Ukraine).
13. Palahnyuk T.V., Kivernyk O.V., Holovachuk V.V. (2022). Suchasni problemy protsesu pidhotovky fakhivtsiv haluzu fizychnoho vykhovannya ta sportu. *Innovatsiyna pedahohika*. 44. 3. 110-113 (In Ukraine).
14. Plachynda T.S., Hulko T.Y. (2023). Naukova skladova profesiynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv z fizychnoyi kul'tury i sportu. *Naukovyy visnyk Izmayil's'koho derzhavnogo humanitarnoho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky*. 64. 152-158 (In Ukraine).
15. Rybalko L.M. (2019). Svitovyy dosvid fizkul'turno-ozdorovchoyi diyal'nosti u zakladakh vyshchoyi osvity. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kul'tury. Fizychna kul'tura i sport : Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova : zb. nauk. pr. / Za red. O.V. Tymoshenka. K. : Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova, 3K(110)19*. 487-491 (In Ukraine).
16. Rybalko L.M., Onishchuk L.M. (2021). Pidhotovka maybutnikh fakhivtsiv fizychnoyi kul'tury i sportu do samostiynoyi orhanizatsiyi navchal'no-trenaval'noho protsesu. *Modelyuvannya kompetentnisnoyi profesiynoyi osvity v konteksti yevrointehratsiyi: monohrafiya [Elektronne vydannya] / kol. avt; za zah. red. prof. N.P. Volkovoyi. Dnipro: Universytet imeni Al'freda Nobelya*. 276-309 (In Ukraine).
17. Slipets'kyi V.P. (2019). Suchasni vymohy i shlyakhy udoskonalennya protsesu pidhotovky maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury. *Vzayemodiya dukhovnoho y fizychnoho vykhovannya v stanovlenni harmoniyno rozvynenoyi osobystosti [Elektronne vydannya]: zbirnyk statey za materialamy VI Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi onlayn-konferentsiyi (Slov'yans'k, Ukrayina, 21-22 bereznya 2019 r.)*. Hol. red. V. M. Prystyns'kyi. *Slov'yans'k*. 378-385 (In Ukraine).
18. Stepanchenko N.I. (2017). Systema profesiynoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv fizychnoho vykhovannya u vyshchykh navchal'nykh zakladakh: avtoref. dys. doktora ped. nauk: 13.00.04 «Teoriya i metodyka profesiynoyi osvity». *Vinnytsya*. 42 s. (In Ukraine).
19. Khomych L.O. (2023). Priorytety u profesional'nomu rozvytku vchytelya novoyi ukraiyins'koyi shkoly. *Modernizatsiya pedahohichnoyi osvity u hlobal'nomu vymiri bezpeky sotsial'no-turbulentnoho svitu : zbirnyk materialiv mizhnarodnoho forumu. Za zah. red. akad. V. P. Andrushchenka. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova*. 383-385 (In Ukraine).
20. Tsaruk V.P. (2019). Hotovnist' maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury do vykhovannya zdorovoho sposobu zhyttya molodshykh shkolyariv u protsesi innovatsiynoyi pedahohichnoyi diyal'nosti. *Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 15: Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kul'tury (fizychna kul'tura i sport)*. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova. 5 (113). 173-176 (In Ukraine).
21. Shkvyr O., Kazakova N. (2021). Akmeolohichnyy pidkhid do stupenevoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv. *Molod' i rynok*. 2(188). 38-42 (In Ukraine).
22. Rybalko L., Onishchuk L., Hulko T., Yopa T., Zhalii R., Ostapov A., Horhol V. (2023). Preparation of future specialists in physical culture and sports with an aim of preserving and restoring physical and mental health of individuals. *Acta Balneol. VOL. LXV*. 6(178). 401-405.
23. Rybalko L., Yopa T., Hulko T. (2023). Education of students based on the principles of sustainable development education. *Modern approaches to ensuring sustainable development: Collective monograph*. Edited by Valentyna Smachylo and Oleksandr Nestorenko, The University of Technology in Katowice Press. 220-229.

24. Samodryn A., Rybalko L., Lavrentieva O., Zukow W., Sarilgan Ali E. (2021). The region as an object of projecting of neo-spheric existence in the depth of anthroposphere [Electronic resource]. Second International Conference on Sustainable Futures: *Environmental, Technological, Social and Economic Matters* (ICSF 2021). Kryvyi Rih, Ukraine, May 19-21, 2021 / E3S Web of Conferences, 2021. 280.

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K\(176\).90](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K(176).90)
УДК: 796.8-053.6(045):796.012.1

Рошак О.,
<https://orcid.org/0009-0003-9047-3863>
аспірант кафедри спортивно-педагогічних дисциплін,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ
Яців Я.М.,
<https://orcid.org/0000-0003-2474-0401>
кандидат педагогічних наук, професор кафедри
спортивно-педагогічних дисциплін,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕВАГ НАВЧАЛЬНО-ІГРОВИХ МЕТОДІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ФІЗИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СПОРТСМЕНІВ 10-12 РОКІВ У КІКБОКСИНГУ

Дана робота присвячена аналізу ефективності навчально-ігрових методів у формуванні фізичної готовності молодих спортсменів віком 10-12 років, які займаються кікбоксингом. З огляду на особливості розвитку дітей цього віку, дослідження зосереджено на впливі ігрових методик на розвиток ключових фізичних якостей, таких як сила, швидкість, витривалість, спритність та координація. Враховуючи мотиваційний аспект, у статті також розглядається, як ігрові методи сприяють підвищенню зацікавленості до занять спортом серед юних атлетів.

Використання ігрових методів у тренувальному процесі дозволяє не тільки робити тренування більш захоплюючими та менш монотонними, але й ефективно інтегрувати техніко-тактичні елементи кікбоксингу, сприяючи кращому розумінню та швидшому засвоєнню необхідних навичок спортсменами. Особлива увага приділяється індивідуалізації тренувального процесу, що дозволяє адаптувати заняття до унікальних потреб кожного атлета і мінімізувати ризик спортивних травм.

Результати дослідження підкреслюють значний потенціал навчально-ігрових методів для використання у тренувальній практиці молодих кікбоксерів. Вони сприяють не лише фізичному, але й психологічному розвитку спортсменів, формуючи позитивне ставлення до спорту та змагань. Подальше вивчення та розробка спеціалізованих тренувальних програм, що включають ігрові методи, рекомендується для їх ефективного впровадження в спортивну практику. Дослідження також відкриває перспективи для глибшого розуміння впливу ігрових методів на розвиток технічних та тактичних навичок у молодих спортсменів, пропонуючи новітні підходи до тренувальних процесів, які враховують специфіку дитячого віку та індивідуальні особливості кожного атлета.

Ключові слова: навчально-ігрові методи, фізична підготовка, кікбоксинг, початковий етап, технічні та тактичні навички, індивідуалізація тренувань.

Roshak O., Yatsiv Ya. Investigation into the Benefits of Game-Based Educational Strategies for Enhancing the Physical Fitness of 10–12-Year-Old Kickboxing Athletes. This study examines the benefits of game-based educational strategies for enhancing the physical fitness of 10–12-year-old kickboxing athletes. Considering the developmental aspects of children in this age group, the study focuses on the effects of gaming strategies on enhancing core physical qualities such as strength, speed, endurance, agility, and coordination. Additionally, it addresses the motivational dimension, examining how these game-based approaches foster a growing interest in sports activities among young athletes.

Integrating game-based techniques into the training routine not only inserts excitement and breaks the monotony but also facilitates the continuous incorporation of kickboxing's technical and tactical aspects. This approach enhances athletes' comprehension and quick mastery of essential skills. Emphasis is also placed on customizing the training approach, enabling the adjustment of sessions to meet the distinct requirements of each athlete while reducing the likelihood of sports-related injuries.

The results of the study highlight the substantial benefits of including game-based educational strategies in the training of young kickboxers. These methods boost both the physical and mental growth of the athletes, nurturing a favorable perspective towards sports and competitive activities. It is advised that further exploration and formulation of targeted training schemes, embracing game-based educational strategies, be pursued for their fruitful integration into athletic training routines. Additionally, this research covers the way for a more profound comprehension of how game-based educational strategies can enhance the gaining of technical and tactical competencies among young sports enthusiasts, suggesting innovative training strategies that respect the unique aspects of childhood and the distinct traits of every participant.

Keywords: Game-based learning, Physical fitness, Kickboxing, Initial stage Technical and tactical skills, Individual approach in training.